Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

11. september 2025*

»Præjudiciel forelæggelse – direktiv 2014/59/EU – afvikling af kreditinstitutter og investeringsselskaber – almindelige principper – artikel 34, stk. 1, litra a) og b) – bail-in – nedskrivning af kapitalinstrumenter – retsvirkninger – artikel 53, stk. 1 og 3 – artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b) og c) – beskyttelse af aktionærernes og kreditorernes rettigheder – erhvervelse af kapitalinstrumenter – mangelfulde eller urigtige oplysninger i det prospekt, der skal offentliggøres, bl.a. når værdipapirer udbydes til offentligheden – søgsmål om ugyldighed af aftalen om erhvervelse af kapitalinstrumenter – erstatningsansvarssøgsmål – søgsmål anlagt inden vedtagelsen af afviklingshandlinger«

I sag C-687/23,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Tribunal Supremo (øverste domstol, Spanien) ved afgørelse af 2. november 2023, indgået til Domstolen den 15. november 2023, i sagen

D.E.

mod

Banco Santander SA,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, F. Biltgen, Domstolens vicepræsident, T. von Danwitz (refererende dommer), som fungerende dommer i Første Afdeling, og dommerne A. Kumin, I. Ziemele og S. Gervasoni,

generaladvokat: T. Ćapeta,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

* Processprog: spansk.

efter at der er afgivet indlæg af:

– Banco Santander, SA ved abogados C. García Vega, J.M. Rodríguez Cárcamo og A.M. Rodríguez Conde,

– den spanske regering ved L. Aguilera Ruiz og A. Gavela Llopis, som befuldmægtigede,

– den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato P. Gentili,

– den portugisiske regering ved P. Barros da Costa, J. Margarido og A. Rodrigues, som befuldmægtigede,

– Europa-Kommissionen ved C. Auvret, P. Němečková og D. Triantafyllou, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 13. februar 2025,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 34, stk. 1, litra a), artikel 53, stk. 1 og 3, samt artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b) og c), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/59/EU af 15. maj 2014 om et regelsæt for genopretning og afvikling af kreditinstitutter og investeringsselskaber og om ændring af Rådets direktiv 82/891/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/24/EF, 2002/47/EF, 2004/25/EF, 2005/56/EF, 2007/36/EF, 2011/35/EU, 2012/30/EU og 2013/36/EU samt forordning (EU) nr. 1093/2010 og (EU) nr. 648/2012 (EUT 2014, L 173, s. 190).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem D.E. og Banco Santander SA i egenskab af efterfølger til Banco Popular Español SA (herefter »Banco Popular«) vedrørende ugyldigheds- og erstatningsansvarssøgsmål anlagt af D.E. på grund af mangelfulde og urigtige oplysninger, som D.E. havde fået i det prospekt, der skal offentliggøres, bl.a. når værdipapirer udbydes til offentligheden, ved erhvervelsen af kapitalinstrumenter, som efterfølgende blev konverteret til aktier i Banco Popular.

Retsforskrifter

Direktiv 2004/39/EF

3 Følgende fremgik af 31., 44. og 46. betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/39/EF af 21. april 2004 om markeder for finansielle instrumenter, om ændring af Rådets direktiv 85/611/EØF, og 93/6/EØF samt Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/12/EF og om ophævelse af Rådets direktiv 93/22/EØF (EUT 2004, L 145, s. 1):

»(31) Et af formålene med direktivet er at beskytte investorerne. Foranstaltningerne til beskyttelse af investorerne bør tilpasses de forskellige investorkategorier (detailinvestorer, professionelle investorer og modparter).

[...]

(44) Med det dobbelte formål at beskytte investorerne og sørge for, at værdipapirmarkederne fungerer efter hensigten, skal det sikres, at der er gennemsigtighed i forbindelse med transaktionerne, og at de regler, der i dette direktiv er fastsat i dette øjemed, finder anvendelse på investeringsselskaber, når de opererer på markedet. For at gøre det muligt for investorer og markedsdeltagere til enhver tid at vurdere vilkårene for en påtænkt aktiehandel og senere kontrollere de betingelser, hvorunder handelen blev gennemført, bør der fastsættes fælles regler for offentliggørelse af oplysninger om gennemførte aktiehandler og for videregivelse af nærmere oplysninger om aktuelle muligheder for at handle aktier. Reglerne er nødvendige for at sikre en effektiv integrering af medlemsstaternes aktiemarkeder, effektivisere den overordnede kursdannelsesproces for aktier og fremme en effektiv anvendelse af bestemmelserne om »best execution«. Dette kræver omfattende gennemsigtighedsregler, der gælder for alle aktiehandler [...]. Investeringsselskabers forpligtelser i henhold til dette direktiv til at stille en købs- og salgspris og udføre en ordre til den stillede pris løser ikke disse selskaber fra forpligtelsen til at videresende en ordre til et andet handelssystem, når en sådan internalisering kunne hindre selskabet i at opfylde »best execution«-forpligtelserne.

[...]

(46) En medlemsstat kan beslutte at anvende direktivets krav vedrørende før- og efter handelsgennemsigtighed på andre finansielle instrumenter end aktier. [...]«

4 Artikel 19 i direktiv 2004/39 med overskriften »God forretningsskik ved ydelse af investeringsservice til kunder« bestemte følgende i stk. 2 og 3:

»2. Alle oplysninger, herunder markedsføringsmateriale, som investeringsselskabet sender til kunder eller potentielle kunder, skal være reelle, klare og ikke-vildledende. Markedsføringsmateriale skal tydeligt fremstå som sådant.

3. Der skal gives relevante oplysninger til kunder eller potentielle kunder i en form, der er forståelig om:

– investeringsselskabet og dets tjenesteydelser

– finansielle instrumenter og foreslåede investeringsstrategier; dette bør omfatte relevant vejledning og relevante advarsler om de risici, der er forbundet med investering i de pågældende instrumenter eller i forbindelse med særlige investeringsstrategier

– handelssystemer og

– omkostninger og dertil knyttede gebyrer,

således at de i rimeligt omfang kan forstå investeringsservicens og den tilbudte specifikke type finansielt instruments art og risici og dermed til at træffe investeringsbeslutninger på kvalificeret grundlag. Disse oplysninger kan gives i et standardiseret format.«

Direktiv 2014/59

5 Følgende fremgår af 45., 49. og 120. betragtning til direktiv 2014/59:

»(45) For at undgå moralsk hasard bør ethvert nødlidende institut have mulighed for at forlade markedet, uanset størrelse og forbundethed med andre institutter, uden at forårsage systemiske forstyrrelser. Et nødlidende institut bør i princippet likvideres ved almindelig insolvensbehandling. Likvidation ved almindelig insolvensbehandling kan imidlertid bringe den finansielle stabilitet i fare, bevirke en afbrydelse i leveringen af kritiske funktioner og være til skade for beskyttelsen af indskydere. I et sådant tilfælde er det højst sandsynligt, at hensynet til samfundets interesse tilsiger, at instituttet tages under afvikling og at afviklingsværktøjerne anvendes snarere end en normal insolvensbehandling. [...]

[...]

(49) Begrænsningerne af aktionærers og kreditorers rettigheder bør være i overensstemmelse med artikel 52 i [Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«)]. Afviklingsværktøjerne bør derfor kun anvendes på institutter, som er nødlidende eller forventeligt nødlidende, og kun når det er nødvendigt for at forfølge målet om finansiel stabilitet i samfundets interesse. Nærmere bestemt bør der anvendes afviklingsværktøjer, når instituttet ikke kan likvideres ved almindelig insolvensbehandling uden at destabilisere det finansielle system, og foranstaltningerne er nødvendige for at sikre hurtig overførsel og videreførelse af systemisk vigtige funktioner, og når der ikke er rimelig udsigt til en alternativ privat løsning, f.eks. at de eksisterende aktionærer eller tredjemand foretager en kapitalforøgelse, som er tilstrækkelig til atter at gøre instituttet fuldt levedygtigt. [...]

[...]

(120) [Den Europæiske Unions] selskabsdirektiver indeholder ufravigelige regler om beskyttelse af aktionærer og kreditorer i institutter, der falder ind under disse direktivers anvendelsesområde. I en situation, hvor afviklingsmyndighederne har behov for at handle hurtigt, kan disse regler være til hinder for afviklingsmyndighedernes effektive indsats og anvendelse af afviklingsværktøjer og -beføjelser, og der bør derfor indføres passende undtagelser i dette direktiv. For at sikre størst mulig retssikkerhed for de berørte parter bør undtagelserne defineres klart og snævert, og de bør kun anvendes ud fra almene hensyn, og når kriterierne for udløsning af afvikling er opfyldt. [...]«

6 Dette direktivs artikel 1, stk. 1, har følgende ordlyd:

»I dette direktiv fastsættes der regler og procedurer for genopretning og afvikling af følgende enheder:

[...]

b) finansieringsinstitutter, der er etableret i Unionen, hvis finansieringsinstituttet er datterselskab af et kreditinstitut eller et investeringsselskab eller af et selskab som omhandlet i litra c) eller d) [...]

c) finansielle holdingselskaber, blandede finansielle holdingselskaber og blandede holdingselskaber, der er etableret i Unionen

d) finansielle moderholdingselskaber i en medlemsstat, finansielle moderholdingselskaber i Unionen, blandede finansielle moderholdingselskaber i en medlemsstat og blandede finansielle moderholdingselskaber i Unionen

[...]«

7 Direktivets artikel 2, stk. 1, er affattet som følger:

»I dette direktiv forstås ved:

[...]

57) »bail-in-værktøj«: mekanisme for en afviklingsmyndigheds udøvelse af beføjelserne til nedskrivning og konvertering af passiverne i et institut, der er under afvikling, i overensstemmelse med artikel 43

[...]«

8 Samme direktivs artikel 34 med overskriften »Overordnede principper for afvikling« bestemmer i stk. 1:

»Medlemsstaterne sikrer, at afviklingsmyndighederne ved anvendelsen af afviklingsværktøjer og udøvelsen af afviklingsbeføjelser træffer alle relevante foranstaltninger for at sikre, at afviklingshandlingen iværksættes i overensstemmelse med følgende principper:

a) aktionærerne i det institut, der er under afvikling, bærer først tabene

b) kreditorerne i det institut, der er under afvikling, bærer tabene efter aktionærerne i overensstemmelse med prioritetsordenen af deres fordringer ved almindelig insolvensbehandling, medmindre andet udtrykkeligt er fastsat i dette direktiv

[...]

f) kreditorer i samme klasse behandles ens, medmindre andet er fastsat i dette direktiv

g) ingen kreditor påføres større tab, end vedkommende ville være blevet påført, hvis instituttet eller den i artikel 1, stk. 1, litra b), c) eller d), omhandlede enhed var blevet likvideret ved almindelig insolvensbehandling i overensstemmelse med sikkerhedsforanstaltningerne i artikel 73-75

[...]«

9 Artikel 36 i direktiv 2014/59 med overskriften »Værdiansættelse ved afvikling« bestemmer:

»1. Før afviklingsmyndighederne træffer afviklingshandlinger eller udøver beføjelsen til at nedskrive eller konvertere relevante kapitalinstrumenter, sikrer de, at der foretages en rimelig, forsigtig og realistisk værdiansættelse af instituttets eller enhedens, jf. artikel 1, stk. 1, litra b), c) eller d), aktiver og passiver af en person, som er uafhængig af alle offentlige myndigheder, herunder afviklingsmyndigheden, og instituttet eller enheden som omhandlet i artikel 1, stk. 1, litra b), c) eller d). Når alle kravene i nærværende artikel er opfyldt, betragtes værdiansættelsen som endelig, jf. dog stk. 13 og artikel 85.

2. Såfremt en uafhængig værdiansættelse i henhold til stk. 1 ikke er mulig, kan afviklingsmyndighederne foretage en midlertidig værdiansættelse af instituttets eller enhedens, jf. artikel 1, stk. 1, litra b), c) eller d), aktiver og passiver i henhold til stk. 9.

3. Værdiansættelsen har til formål at vurdere værdien af instituttets eller enhedens, jf. artikel 1, stk. 1, litra b), c) eller d), aktiver og passiver, når det pågældende institut eller den pågældende enhed opfylder betingelserne for afvikling i artikel 32 og 33.

[...]

6. Værdiansættelsen skal suppleres af følgende oplysninger fra instituttets eller enhedens, jf. artikel 1, stk. 1, litra b), c) eller d), regnskaber og optegnelser:

a) en ajourført balance og en redegørelse for instituttets eller enhedens, jf. artikel 1, stk. 1, litra b), c) eller d), finansielle stilling

b) en analyse af og skøn over aktivernes bogførte værdi

c) en liste over udestående balanceførte og ikke-balanceførte fordringer, således som de fremgår af instituttets eller enhedens, jf. artikel 1, stk. 1, litra b), c) eller d), regnskaber og optegnelser, med angivelse af de respektive lån og prioritetsordenen i henhold til den gældende insolvensret.

[...]

9. Hvis det på grund af hastende omstændigheder i den pågældende situation ikke er muligt at opfylde kravene i stk. 6 og 8, eller stk. 2 finder anvendelse, foretages der en midlertidig værdiansættelse. Den midlertidige værdiansættelse skal opfylde kravene i stk. 3 og, så vidt det efter omstændighederne med rimelighed er praktisk muligt, kravene i stk. 1, 6 og 8.

Den midlertidige værdiansættelse, der er omhandlet i nærværende stykke, skal omfatte en buffer til yderligere tab med en passende begrundelse.

[...]«

10 Dette direktivs artikel 48 med overskriften »Rækkefølge for nedskrivning og konvertering« bestemmer:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at afviklingsmyndighederne, når de anvender af bail-in-værktøjet, udøver nedskrivnings- og konverteringsbeføjelserne, med forbehold af undtagelserne i henhold til artikel 44, stk. 2 og 3, under overholdelse af følgende krav:

a) egentlige kernekapitalinstrumenter nedbringes i overensstemmelse med artikel 60, stk. 1, litra a)

b) hvis, og kun hvis, den samlede nedbringelse i henhold til litra a) er mindre end summen af de i artikel 47, stk. 3, litra b) og c), omhandlede beløb, reducerer myndighederne hovedstolen af hybride kernekapitalinstrumenter i det nødvendige omfang og inden for rammerne af deres kapacitet.

c) hvis, og kun hvis, den samlede nedbringelse i henhold til litra a) og b) er mindre end summen af de i artikel 47, stk. 3, litra b) og c), omhandlede beløb, nedbringer myndighederne hovedstolen af supplerende kapitalinstrumenter i det nødvendige omfang og inden for rammerne af deres kapacitet

[...]«

11 Direktivets artikel 53 med overskriften »Virkninger af en bail-in« fastsætter:

»1. Anvender en afviklingsmyndighed en beføjelse som omhandlet i artikel 59, stk. 2, og artikel 63, stk. 1, litra e)-i), sikrer medlemsstaterne, at nedbringelsen af hovedstolen eller det udestående beløb, konverteringen eller opsigelsen træder i kraft og er bindende med øjeblikkelig virkning for det institut, der er under afvikling, samt de berørte kreditorer og aktionærer.

[...]

3. Nedbringer en afviklingsmyndighed hovedstolen af et passiv eller det udestående beløb, der skal erlægges i forhold til et passiv, til nul ved anvendelse af den i artikel 63, stk. 1, litra e), omhandlede beføjelse, behandles dette passiv eller enhver forpligtelse eller krav hidrørende herfra, som ikke er opstået på det tidspunkt, hvor beføjelsen anvendes, som værende afviklet i alle henseender, og der skal ikke erlægges bevis herfor i nogen efterfølgende procedure vedrørende instituttet under afvikling eller noget efterfølgende enhed i nogen efterfølgende likvidation.

4. Nedbringer en afviklingsmyndighed hovedstolen af et passiv eller det udestående beløb, der skal erlægges i forhold til et passiv, delvis men ikke fuldstændigt ved anvendelse af den i artikel 63, stk. 1, litra e), omhandlede beføjelse:

a) afvikles passivet i samme omfang som det nedbragte beløb

b) finder det relevante instrument eller den relevante aftale, der ligger til grund for den oprindelige forpligtelse, fortsat anvendelse i forhold til resthovedstolen af passivet eller det udestående beløb, der skal erlægges i forhold til passivet, med forbehold af enhver ændring af de påløbne rentebeløb for at afspejle nedbringelsen af hovedstolen og enhver yderligere ændring af betingelserne, som afviklingsmyndigheden måtte foretage i kraft af den i artikel 63, stk. 1, litra j), omhandlede beføjelse.«

12 Samme direktivs artikel 60 med overskriften »Bestemmelser om nedskrivning eller konvertering af kapitalinstrumenter« har følgende ordlyd:

»1. Afviklingsmyndighederne skal i forbindelse med opfyldelsen af kravene fastsat i artikel 59 udøve nedskrivnings- eller konverteringsbeføjelsen efter prioritetsordenen ved almindelig insolvensbehandling på en måde, der giver følgende resultater:

a) egentlige kernekapitalinstrumenter nedbringes først i forhold til tabene og inden for rammerne af deres kapacitet. Afviklingsmyndigheden træffer en eller flere af foranstaltningerne i artikel 47, stk. 1, vedrørende ejerne af egentlige kernekapitalinstrumenter

b) hovedstolen af hybride kernekapitalinstrumenter nedskrives eller konverteres til egentlige kernekapitalinstrumenter i det omfang, der er nødvendigt for at opfylde de i artikel 31 anførte afviklingsmål eller for inden for rammerne af de relevante kapitalinstrumenters kapacitet, alt efter hvad der er lavest

c) hovedstolen af supplerende kapitalinstrumenter nedskrives eller konverteres til egentlige kernekapitalinstrumenter i det omfang, der er nødvendigt for at opfylde de i artikel 31 anførte afviklingsmål eller for inden for rammerne af de relevante kapitalinstrumenters kapacitet, alt efter hvad der er lavest.

2. Når hovedstolen af et relevant kapitalinstrument nedskrives:

[...]

b) er der ikke længere nogen forpligtelse over for ejeren af det relevante kapitalinstrument under eller i forbindelse med det nedskrevne instruments beløb, undtagen for enhver forpligtelse, som allerede fandtes, og enhver forpligtelse til skadeserstatning, som kan opstå som følge af en påklage vedrørende lovligheden af udøvelsen af nedskrivningsbeføjelsen

c) betales der ingen anden kompensation til en ejer af de relevante kapitalinstrumenter end den i henhold til stk. 3.

[...]

3. Med henblik på en konvertering af relevante kapitalinstrumenter i henhold til nærværende artikels stk. 1, litra b), kan afviklingsmyndighederne kræve, at de i artikel 1, stk. 1, litra b), c) og d), omhandlede institutter og enheder udsteder egentlige kernekapitalinstrumenter til ejerne af de relevante kapitalinstrumenter. [...]

[...]«

Afgørelse fra Den Fælles Afviklingsinstans

13 Den Fælles Afviklingsinstans vedtog i sin afgørelse SRB/EES/2017/08 af 7. juni 2017 en afviklingsordning for Banco Popular, som Europa-Kommissionen godkendte i sin afgørelse (EU) 2017/1246 af 7. juni 2017 (EUT 2017, L 178, s. 15).

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

14 Den 3. oktober 2009 tegnede D.E. i sin egenskab af enedirektør for Lera Blava SLU efterstillede obligationer, der kunne konverteres til efterstillede obligationer udstedt af Banco Popular.

15 I maj 2012 blev disse obligationer konverteret af D.E., der handlede på vegne af Lera Blava, til andre efterstillede obligationer, der obligatorisk kunne konverteres.

16 Den 14. januar 2013 overdrog Lera Blava ejendomsretten til disse obligationer til D.E. som betaling for udestående løn. Banco Popular godkendte denne overdragelse af ejendomsretten den 22. februar 2013.

17 Den 25. november 2015 blev de nævnte obligationer obligatorisk konverteret til aktier i Banco Popular.

18 I oktober 2016 anlagde D.E. sag ved Juzgado de Primera Instancia (ret i første instans, Spanien) mod Banco Popular med påstand om, at erhvervelsen af de konvertible efterstillede obligationer blev erklæret ugyldig på grund af mangler ved D.E.s samtykke, og at Banco Popular blev tilpligtet at tilbagebetale det oprindeligt betalte beløb for erhvervelsen af disse obligationer med tillæg af de lovpligtige renter at regne fra tidspunktet for denne erhvervelse. Subsidiært nedlagde D.E. påstand om erstatning for det tab, der var forårsaget af Banco Populars manglende overholdelse af de oplysningskrav, der følger af EU-lovgivningen om markederne for finansielle instrumenter i forbindelse med markedsføringen af de nævnte obligationer i 2009 og den efterfølgende konvertering heraf i 2012.

19 Juzgado de Primera Instancia (ret i første instans) gav sagsøgeren medhold og fastslog, at tegningen af de efterstillede obligationer, der obligatorisk kunne konverteres, var ugyldig.

20 Banco Popular iværksatte appel til prøvelse af denne rets dom ved Audiencia Provincial (regional domstol, Spanien), som tog appellen til følge med den begrundelse, at D.E. ikke havde søgsmålskompetence.

21 D.E. har iværksat kassationsappel til prøvelse af appeldommen ved Tribunal Supremo (øverste domstol, Spanien), som er den forelæggende ret i den foreliggende sag. For denne retsinstans har han gjort gældende, at det var med urette, at Audiencia Provincial (regional domstol) afviste at anerkende hans søgsmålskompetence, til trods for at overdragelsen af ejendomsretten til Lera Blavas obligationer til selskabets direktør og eneaktionær efter hans opfattelse var gyldig.

22 Den 7. juni 2017 vedtog Afviklingsinstansen afviklingsordningen over for Banco Popular, som blev godkendt af Europa-Kommissionen samme dag.

23 Denne afviklingsordning blev gennemført ved en afgørelse, ligeledes vedtaget den 7. juni 2017, fra Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria (omstruktureringsfond for banker, Spanien) (herefter »FROB«). Ved denne afgørelse nedsatte FROB bl.a. Banco Populars selskabskapital til nul ved at nedskrive samtlige aktier i banken, som var i omløb. Som følge af nævnte afgørelse ophørte D.E. med at være indehaver af de aktier i Banco Popular, som han havde erhvervet efter konverteringen af de tegnede obligationer, og dette uden at modtage nogen modydelse herfor.

24 Endvidere besluttede FROB at gå videre med konverteringen af Banco Populars supplerende kapitalinstrumenter og at overføre de nye aktier, der blev udstedt som følge af denne konvertering, til Banco Santander uden samtykke fra de tidligere indehavere af disse instrumenter.

25 I 2018 blev Banco Santander den universelle efterfølger til Banco Popular gennem en fusion ved overtagelse af denne sidstnævnte bank, hvis status som juridisk person ophørte.

26 Den forelæggende ret har anført, at der i Spanien er et stort antal sager, hvori erhververne af forskellige kapitalinstrumenter i Banco Popular har anlagt sag med påstand om ugyldighed af aftalerne om erhvervelse af disse instrumenter og om tilbagebetaling af den pris, der er betalt for denne erhvervelse, og/eller erstatningsansvarssager som følge af oplysninger indeholdt i det prospekt, der skal offentliggøres, navnlig når værdipapirer udbydes til offentligheden eller optages til handel.

27 I dom af 5. maj 2022, Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular) (C-410/20, herefter »dommen i sagen Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular)«, EU:C:2022:351), fastslog Domstolen, at efter en fuldstændig nedskrivning af aktier, hvorom der var truffet bestemmelse i forbindelse med afviklingen af et bankinstitut, er artikel 34, stk. 1, litra a), artikel 53, stk. 1 og 3, og artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b) og c), i direktiv 2014/59 til hinder for erstatningsansvarssøgsmål som følge af oplysninger indeholdt i det prospekt, der skal offentliggøres, når værdipapirer udbydes til offentligheden, og søgsmål, hvori der nedlægges påstand om, at aftalen om tegning af aktier erklæres ugyldig, der anlægges mod dette institut eller mod dettes universelle efterfølger.

28 Efter afsigelsen af denne dom er den forelæggende ret af den opfattelse, at der fortsat er tvivl om rækkevidden af forbuddet mod ethvert erstatningsansvarssøgsmål eller ethvert ugyldighedssøgsmål, der i overensstemmelse med de bestemmelser, der er nævnt i nærværende doms foregående præmis, således som fortolket af Domstolen, følger af en afviklingsforanstaltning. Den forelæggende ret har i denne henseende anført, at i den sag, der gav anledning til dommen i sagen Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular), vedrørte de pågældende erstatningsansvarssøgsmål og ugyldighedssøgsmål aftaler om tegning af aktier i Banco Popular. I de sager, der gav anledning til dom af 5. september 2024, Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular II) (C-775/22, C-779/22 og C-794/22, herefter »dommen i sagen Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular II)«, EU:C:2024:679), var der derimod tale om aftaler om tegning af efterstillede obligationer konverteret til aktier i Banco Popular inden afviklingen af denne bank.

29 Eftersom de konvertible obligationer, der er omhandlet i den tvist, der er indbragt for den, ligeledes er blevet konverteret til aktier i Banco Popular inden vedtagelsen af afviklingsforanstaltningerne over for denne bank, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om D.E. kan påberåbe sig et krav, der »er opstået« som omhandlet i artikel 53, stk. 3, og artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b), i direktiv 2014/59 i forbindelse med denne tvist.

30 Den forelæggende ret har i denne henseende for det første præciseret, at i spansk ret betegner udtrykket »er opstået« det tidspunkt, hvor retten til at kræve opfyldelse af en forpligtelse opstår, mens udtrykket »forfaldsdato« betegner afslutningen af den periode, der er fastsat for opfyldelsen af en forpligtelse, hvorefter denne forfalder. De konvertible obligationer, der er omhandlet i den tvist, som er indbragt for den, forfaldt imidlertid samme dag, som de blev konverteret til aktier, og dermed inden indledningen af afviklingsproceduren for Banco Popular. Den retsafgørelse, der anerkender sidstnævntes ansvar for eventuel skade forvoldt ved tegningen af disse obligationer, er endvidere ikke af konstitutiv karakter, men konstaterer eksistensen af dette ansvar og kvantificerer skadeserstatningerne. Hvis kompensationsforpligtelsen udgjorde en »betinget fordring« indtil den endelige konstatering heraf ved domstolene, ville den stadig, inden denne konstatering, skulle anses for at udgøre et krav, der er opstået.

31 For det andet har den forelæggende ret fremhævet, at den sag, der er indbragt for den, adskiller sig fra de sager, der førte til de domme, der er nævnt i nærværende doms præmis 27 og 28, ved den omstændighed, at D.E. anlagde søgsmålet med påstand om ugyldighed af aftalen om tegning af konvertible obligationer og erstatningsansvarssøgsmålet forud for afviklingen af Banco Popular.

32 På denne baggrund har Tribunal Supremo (øverste domstol) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal bestemmelserne i artikel 34, stk. 1, litra a) og b), [i direktiv 2014/59], sammenholdt med artikel 53, stk. 1 og 3, og artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b) og c), [heri] fortolkes således, at den eventuelle fordring eller rettighed, som vil opstå, hvis den enhed, der har efterfulgt Banco Popular, dømmes til at betale erstatning som følge af et erstatnings[ansvars]søgsmål vedrørende markedsføringen af et finansielt produkt (efterstillede kortfristede obligationer, som obligatorisk kan konverteres til aktier i samme bank), der ikke er et af de kernekapitalinstrumenter, som foranstaltningerne til afvikling af Banco Popular vedrørte, og som endte med at blive konverteret til aktier i banken, inden foranstaltningerne til afvikling af banken blev iværksat (den 7.6.2017), kan anses for et passiv, der berøres af bestemmelsen om nedskrivning eller ophævelse i artikel 53, stk. 3, i direktiv 2014/59[...], idet dette passiv udgør en forpligtelse eller et krav, »der ikke er opstået«, således at denne fordring eller rettighed vil være afviklet og ikke vil kunne gøres gældende over for Banco Santander som efterfølger til Banco Popular, når det søgsmål, som ville føre til en domfældelse til at betale erstatning, er anlagt før afslutningen af proceduren for afvikling af banken?

2) Eller skal disse bestemmelser derimod fortolkes således, at den omhandlede fordring eller rettighed vil udgøre en forpligtelse eller et krav, »der er opstået« – direktivets artikel 53, stk. 3 – eller en »forpligtelse, der allerede fandtes« på tidspunktet for afviklingen af banken – artikel 60, stk. 2, litra b) – og som sådan er undtaget fra effekterne af afviklingen eller ophævelsen af disse forpligtelser eller krav og som følge heraf kan gøres gældende over for Banco Santander som efterfølger til Banco Popular, herunder når det søgsmål, som ville føre til en domfældelse til at betale erstatning, er anlagt før afslutningen af proceduren for afvikling af banken?«

Formaliteten vedrørende anmodningen om præjudiciel afgørelse

33 Banco Santander har gjort gældende, at anmodningen om præjudiciel afgørelse ikke kan antages til realitetsbehandling med den begrundelse, at den er indgivet af Tribunal Supremo (øverste domstol), uden at denne retsinstans forinden har taget stilling til spørgsmålet i national ret om

D.E.s søgsmålskompetence. Såfremt denne sidstnævnte ikke har ret til i eget navn at anlægge sag mod Banco Popular, er den ønskede fortolkning af bestemmelserne i direktiv 2014/59 uden relevans for afgørelsen af tvisten i hovedsagen.

34 Det skal i denne henseende bemærkes, at der i henhold til fast retspraksis foreligger en formodning for, at spørgsmål om EU-retten er relevante. Domstolen kan kun afslå at træffe afgørelse vedrørende et præjudicielt spørgsmål fra en national ret, såfremt det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af en EU-retlig regel savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er af hypotetisk karakter, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en sagligt korrekt besvarelse af de forelagte spørgsmål (dom af 6.3.2025, ONB m.fl., C-575/23, EU:C:2025:141, præmis 51 og den deri nævnte retspraksis).

35 Det følger desuden af en ligeledes fast retspraksis, at begrundelsen for ordningen med præjudiciel forelæggelse ikke er, at Domstolen skal afgive responsa vedrørende generelle eller hypotetiske spørgsmål, men at der foreligger et behov med henblik på selve afgørelsen af en retstvist (dom af 6.3.2025, ONB m.fl., C-575/23, EU:C:2025:141, præmis 52 og den deri nævnte retspraksis).

36 I den foreliggende sag er det tilstrækkeligt at bemærke, at den forelæggende ret ifølge det af den spanske regering oplyste bør afvise hovedsagen, uden at det er nødvendigt at undersøge, om D.E. har søgsmålskompetence til i eget navn at anlægge sag mod Banco Popular, såfremt Domstolen besvarer de forelagte spørgsmål således, at de rettigheder, der følger af et søgsmål med påstand om ugyldighed af aftalen om erhvervelse af efterstillede obligationer konverteret til aktier og et erstatningsansvarssøgsmål støttet på en tilsidesættelse af oplysningskravene i direktiv 2004/39, der er anlagt før afviklingen af det pågældende kreditinstitut, ikke udgør forpligtelser, der »er opstået« som omhandlet i artikel 53, stk. 3, og artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b), i direktiv 2014/59.

37 Det fremgår følgelig ikke klart, at den fortolkning af bestemmelserne i direktiv 2014/59, som denne ret har anmodet om, savner enhver forbindelse med realiteten i tvisten i hovedsagen eller dennes genstand, eller at problemet er af hypotetisk karakter.

38 Det følger heraf, at anmodningen om præjudiciel afgørelse kan antages til realitetsbehandling.

Om de præjudicielle spørgsmål

39 Med sine spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 34, stk. 1, litra a) og b), artikel 53, stk. 1 og 3, og artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b) og c), i direktiv 2014/59 skal fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for, at de rettigheder, der følger af et søgsmål om ugyldighed af en aftale om tegning af efterstillede obligationer konverteret til aktier og af et erstatningsansvarssøgsmål, der er støttet på en tilsidesættelse af de oplysningskrav, der følger af direktiv 2004/39, anses for at henhøre under kategorien af forpligtelser eller krav, der »er opstået« på tidspunktet for afviklingen af det pågældende kreditinstitut som omhandlet i artikel 53, stk. 3, og artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b), i direktiv 2014/59, når disse søgsmål er blevet anlagt forud for den samlede nedskrivning af aktierne i dette kreditinstituts selskabskapital under en afvikling.

40 Det bemærkes i denne henseende, at artikel 34, stk. 1, litra a) og b), i direktiv 2014/59 fastsætter princippet om, at det er aktionærerne, og derefter kreditorerne, i et kreditinstitut eller et investeringsselskab, der er under afvikling, som forud for andre skal bære de tab, der er lidt som følge af anvendelsen af denne afviklingsprocedure.

41 Det følger af dette direktivs artikel 53, stk. 3, at såfremt en afviklingsmyndighed nedbringer hovedstolen af et passiv eller det udestående beløb, der skal erlægges i forhold til et passiv, til nul, behandles dette passiv eller enhver forpligtelse eller krav hidrørende herfra, som ikke er opstået på tidspunktet for afviklingen, som værende afviklet i alle henseender, og der skal ikke erlægges bevis herfor i nogen efterfølgende procedure vedrørende et kreditinstitut eller investeringsselskab under afvikling eller over for nogen efterfølgende enhed i en efterfølgende likvidation.

42 Direktivets artikel 60, som vedrører nedskrivning eller konvertering af kapitalinstrumenter, præciserer i stk. 2, første afsnit, litra b), at der ikke længere er nogen forpligtelse over for ejeren af det i henhold til afviklingsafgørelsen nedskrevne kapitalinstrument under det nævnte instrument eller i forbindelse med dets nedskrevne beløb, undtagen for enhver forpligtelse, som allerede fandtes, og enhver forpligtelse til skadeserstatning, som kan opstå som følge af en påklage vedrørende lovligheden af udøvelsen af nedskrivningsbeføjelsen.

43 Det følger heraf, at i tilfælde af fuldstændig nedskrivning af selskabskapitalen i et kreditinstitut, der er under afvikling på grundlag af direktiv 2014/59, kan aktionærerne i dette kreditinstitut alene gøre de forpligtelser eller krav, der følger af de nedskrevne kapitalinstrumenter, som allerede er »opstået«, på tidspunktet for afviklingen som omhandlet i dette direktivs artikel 53, stk. 3, og artikel 60, stk. 2, litra b), gældende over for kreditinstituttet eller den efterfølgende enhed.

44 Hvad angår de rettigheder, der følger af erstatningsansvarssøgsmål anlagt som følge af mangelfulde eller urigtige oplysninger i bl.a. det prospekt, der skal offentliggøres, når værdipapirer udbydes til offentligheden eller optages til handel, som fastsat i artikel 6 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/71/EF af 4. november 2003 om det prospekt, der skal offentliggøres, når værdipapirer udbydes til offentligheden eller optages til handel, og om ændring af direktiv 2001/34/EF (EUT 2003, L 345, s. 64), og søgsmål med påstand om, at aftalen om tegning af aktier eller efterstillede obligationer konverteret til aktier erklæres ugyldig, anlagt efter vedtagelsen af en afviklingsafgørelse på grundlag af de bestemmelser, der er anført i nærværende doms foregående præmis, har Domstolen allerede fastslået, at disse rettigheder, henset til deres tilbagevirkende kraft, ikke kan anses for at henhøre under kategorien af forpligtelser eller krav, der »er opstået« som omhandlet i disse sidstnævnte bestemmelser (jf. i denne retning dommen i sagen Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular), præmis 41, 42 og 51, og dommen i sagen Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular II), præmis 62 og 85).

45 I den foreliggende sag blev de i hovedsagen omhandlede ugyldigheds- og erstatningsansvarssøgsmål imidlertid anlagt forud for afviklingen af Banco Popular. Kommissionen har i denne henseende i det væsentlige gjort gældende, at anlæggelsen af sådanne søgsmål inden afviklingen er tilstrækkelig til, at de rettigheder, der følger heraf, kan anses for at være »opstået« på tidspunktet for afviklingen som omhandlet i artikel 53, stk. 3, og artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b), i direktiv 2014/59. Banco Santander samt den spanske, den italienske og den portugisiske regering er derimod af den opfattelse, at de rettigheder, der følger af sådanne søgsmål, desuden skal have været genstand for en endelig dom forud for dette tidspunkt.

46 I henhold til fast retspraksis følger det af såvel kravene om en ensartet anvendelse af EU-retten som af lighedsprincippet, at en EU-retlig bestemmelse, som efter sin ordlyd ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret med henblik på at fastlægge dens betydning og rækkevidde, normalt skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning i hele Unionen, som skal søges under hensyntagen til ikke alene denne bestemmelses ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (dom af 30.4.2024, M.N. (EncroChat), C-670/22, EU:C:2024:372, præmis 109 og den deri nævnte retspraksis, og dommen i sagen Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular II), præmis 48).

47 Hvad i første række angår ordlyden af artikel 53, stk. 3, og artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b), i direktiv 2014/59 bemærkes, at anvendelsen af begrebet »forpligtelse, som allerede fandtes«, eller henvisningen til krav, der er opstået, ikke i sig selv giver nogen indikation af, om ugyldigheds- og erstatningsansvarssøgsmål alene skal være blevet anlagt på tidspunktet for afviklingen eller endvidere allerede have været genstand for en endelig dom.

48 Når dette er sagt, præciserer dette direktivs artikel 53, stk. 3, at det er »i [enhver] efterfølgende procedure«, at forpligtelser eller krav hidrørende fra et nedskrevet passiv, der ikke er opstået på tidspunktet for afviklingen, behandles som værende afviklede i alle henseender, og ikke kan gøres gældende over for det kreditinstitut, der er under afvikling, eller nogen efterfølgende enhed. Som Kommissionen med rette har anført i sit indlæg for Domstolen, udgør denne præcisering et indicium for, at sådanne forpligtelser eller krav fortsat kan gøres gældende over for et sådant institut eller en sådan enhed, når de er genstand for en retssag, der er indledt inden afviklingen. Ved at lægge vægt på efterfølgende sager udelukker denne bestemmelse således på ingen måde, at disse forpligtelser eller krav kan gøres gældende i forbindelse med retssager, der verserer på tidspunktet for afviklingen.

49 Hvad i anden række angår den sammenhæng, hvori artikel 53, stk. 3, og artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b), i direktiv 2014/59 indgår, er det for det første ganske vist korrekt, at aktionærerne, efterfulgt af kreditorerne, i et kreditinstitut under afvikling i henhold til dette direktivs artikel 34, stk. 1, litra a) og b), først og fremmest skal bære de tab, der er lidt som følge af anvendelsen af en afviklingsprocedure.

50 Princippet om aktionærers og kreditorers primære ansvar for at bære disse tab fraviges imidlertid af bestemmelserne i artikel 53, stk. 3, og artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b), i direktiv 2014/59, hvis personelle anvendelsesområde nødvendigvis er det samme som anvendelsesområdet for dette direktivs artikel 34, stk. 1, litra a) og b). For så vidt som de to første bestemmelser udtrykkeligt henviser til forpligtelser og krav hidrørende fra et nedskrevet eller eksisterende »passiv« i forhold til indehaveren af de nedskrevne kapitalinstrumenter, finder de således navnlig anvendelse på krav og forpligtelser for personer, der har status som aktionær eller kreditor i et kreditinstitut, der er under afvikling. For så vidt som disse forpligtelser eller krav er »opstået« på tidspunktet for afviklingen, følger det af det nævnte direktivs artikel 53, stk. 3, og artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b), at de fortsat kan gøres gældende over for kreditinstituttet under afvikling eller enhver efterfølgende enhed.

51 Det kan således ikke udledes af artikel 34, stk. 1, litra a) og b), i direktiv 2014/59, at kun personer, der har mistet deres status som aktionær eller kreditor i et sådant institut efter en endelig dom, der bekræfter ophævelsen af aftalen om tegning af de pågældende kapitalinstrumenter, kan drage fordel af, at de forpligtelser eller krav, der »er opstået« som omhandlet i dette direktivs artikel 53, stk. 3, og artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b), kan gøres gældende på tidspunktet for afviklingen.

52 Når afviklingsproceduren for det andet indebærer anvendelsen af »bail-in-værktøjet« som omhandlet i artikel 2, stk. 1, nr. 57), i direktiv 2014/59, fastsætter artikel 48, stk. 1, heri, at ved udøvelsen af nedskrivnings- eller konverteringsbeføjelsen nedbringer afviklingsmyndighederne først de forskellige kategorier af kapitalinstrumenter. Direktivets artikel 53, stk. 1, bestemmer, at den ved denne bail-in muliggjorte nedbringelse af selskabskapitalen, konvertering eller opsigelse af disse instrumenter er bindende med øjeblikkelig virkning for de berørte aktionærer og kreditorer. Således synes nedbringelsen og konverteringen af kapitalinstrumenter i forbindelse med en bail-in at indgå direkte i virkeliggørelsen af målene for afviklingen (dommen i sagen Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular II), præmis 52).

53 Set i et sådant perspektiv fastsætter artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra c), og artikel 60, stk. 3, i direktiv 2014/59, at der ikke betales anden kompensation til en ejer af de relevante kapitalinstrumenter end den i henhold til konverteringen af sådanne instrumenter som omhandlet i dette stk. 3, og at kompensationen i disse tilfælde tager form af en udstedelse af kapitalinstrumenter til fordel for disse ejere. Ved at begrænse kompensationen til en sådan udstedelse af kapitalinstrumenter gør disse bestemmelser det således muligt at undgå, at denne kompensation med tilbagevirkende kraft kan nedbringe kapitalgrundlaget anvendt med henblik på afviklingen (dommen i sagen Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular II), præmis 54).

54 Hvad således angår ugyldighedssøgsmål eller erstatningsansvarssøgsmål, der er anlagt efter afviklingen, har Domstolen allerede fastslået, at sådanne søgsmål ville indebære en risiko for, at værdien af kapitalinstrumenter, der er genstand for en bail-in i forbindelse med afviklingen, nedsættes med tilbagevirkende kraft, for så vidt som der herved søges erstatning eller tilbagebetaling svarende til det beløb, der er betalt for erhvervelsen af disse kapitalinstrumenter forud for afviklingen. Sådanne søgsmål kan således bringe virkeliggørelsen af de mål, der forfølges med afviklingshandlingen, i fare (dommen i sagen Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular II), præmis 53).

55 Domstolen har endvidere præciseret, at sådanne søgsmål, der anlægges efter afviklingen, indebærer, at det kræves, at det kreditinstitut eller investeringsselskab, der er under afvikling, eller disse enheders efterfølgere skal udbetale erstatning til aktionærerne for de tab, der er lidt som følge af en afviklingsmyndigheds udøvelse af beføjelsen til nedskrivning og konvertering af passiverne i dette institut eller selskab, eller at det kræves, at disse sidstnævnte foretager en fuldstændig tilbagebetaling af de beløb, der er blevet investeret i forbindelse med tegningen af aktier, og som er blevet nedskrevet som følge af denne afviklingsprocedure. Henset til deres tilbagevirkende kraft ville disse søgsmål rejse tvivl om hele den værdiansættelse, som afviklingsafgørelsen er baseret på, eftersom kapitalsammensætningen er en del af denne værdiansættelses objektive oplysninger, og kan følgelig bringe selve afviklingsproceduren og de mål, der forfølges med direktiv 2014/59, i fare (jf. i denne retning dommen i sagen Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular II), præmis 59 og 62).

56 Til forskel fra ugyldigheds- og/eller erstatningsansvarssøgsmål, der anlægges efter afviklingen, kan sådanne søgsmål – når de er blevet anlagt før afviklingen – imidlertid ikke anses for at have tilbagevirkende kraft som omhandlet i den retspraksis, der er nævnt i nærværende doms foregående præmis, og kan ikke rejse tvivl om den værdiansættelse, der er fastsat i artikel 36, stk. 1, i direktiv 2014/59, og den afviklingsafgørelse, der er baseret herpå. Som generaladvokaten har anført i punkt 73 i forslaget til afgørelse, medregnes de finansielle risici, der er forbundet med verserende tvister, således obligatorisk i børsnoterede bankers regnskaber.

57 Hvad angår den omstændighed, at værdiansættelsen i givet fald ikke kan tage alle indgivne påklager i betragtning, har generaladvokaten med rette i punkt 72 i forslaget til afgørelse anført, at en sådan usikkerhed forekommer i forbindelse med enhver »statusopgørelse«, og den udgør derfor en del af den generelle risiko, der må accepteres i forbindelse med en afvikling i henhold til direktiv 2014/59, bl.a. af den enhed, som erhverver det kreditinstitut, der er under afvikling.

58 Dette direktivs artikel 36, stk. 1, fastsætter således, at der skal foretages en »rimelig, forsigtig og realistisk« værdiansættelse af et sådant kreditinstituts aktiver og passiver, uden at det kræves, at disse aktiver og passiver værdiansættes fuldt ud og i mindste detalje. Navnlig når det ikke er muligt at udarbejde en liste over udestående balanceførte og ikke-balanceførte fordringer på grund af hastende omstændigheder i den pågældende situation, kan afviklingsmyndigheden i henhold til artikel 36, stk. 9, sammenholdt med stk. 2, 3 og 6 heri, begrænse sig til at foretage en midlertidig værdiansættelse ud fra et skøn over værdien af aktiverne og passiverne.

59 Under disse omstændigheder må det fastslås, at når der er anlagt ugyldigheds- og/eller erstatningsansvarssøgsmål inden afviklingen, kan de ikke rejse tvivl om den værdiansættelse, der er fastsat i artikel 36, stk. 1, i direktiv 2014/59, og den afviklingsafgørelse, der er baseret herpå.

60 Hvad i tredje række angår de mål, der forfølges med direktiv 2014/59, fremgår det af 49. betragtning hertil, at afviklingsværktøjerne kun bør anvendes på kreditinstitutter og investeringsselskaber, som er nødlidende eller forventeligt nødlidende, og kun når det er nødvendigt for at forfølge målet om finansiel stabilitet i samfundets interesse. Anvendelsen af disse instrumenter bør således være begrænset til ekstreme hastetilfælde, hvor det pågældende kreditinstitut eller investeringsselskab ikke kan likvideres ved almindelig insolvensbehandling uden at destabilisere det finansielle system.

61 Afviklingsproceduren har endvidere, således som anført i 45. betragtning til dette direktiv, til formål at mindske moralsk risiko i den finansielle sektor ved først og fremmest at lade de tab, der er lidt som følge af likvidationen af et kreditinstitut eller et investeringsselskab, bæres af aktionærerne, således at det undgås, at denne likvidation belaster offentlige midler og er til skade for beskyttelsen af indskydere (dommen i sagen Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular II), præmis 55 og den deri nævnte retspraksis).

62 Direktiv 2014/59 foreskriver således, at der i en ekstraordinær økonomisk sammenhæng og med henblik på at sikre medlemsstaternes finansielle stabilitet skal anvendes en procedure, som bl.a. kan påvirke rettighederne for et kreditinstituts eller et investeringsselskabs aktionærer og kreditorer, ved at indføre en insolvensordning, der fraviger de almindelige regler om insolvensbehandling, idet det kun er tilladt at gennemføre proceduren under ekstraordinære omstændigheder, og idet proceduren skal være begrundet i en mere tungtvejende offentlig interesse. Denne ordnings karakter af undtagelse indebærer, at anvendelsen af andre EU-retlige bestemmelser kan undlades, når disse kan fratage afviklingsproceduren dens effektive virkning eller hindre gennemførelsen heraf (dommen i sagen Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular II), præmis 56 og den deri nævnte retspraksis).

63 Endvidere præciseres det i 120. betragtning til direktiv 2014/59, at de undtagelser fra de ufravigelige regler om beskyttelse af aktionærer og kreditorer i institutter, som falder ind under anvendelsesområdet for Unionens selskabsdirektiver – hvilke undtagelser er fastsat i direktivet og kan være til hinder for de kompetente myndigheders effektive indsats og anvendelse af

afviklingsværktøjer og -beføjelser – ikke blot bør være passende, men også defineres klart og snævert for at sikre størst mulig retssikkerhed for de berørte parter (dommen i sagen Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular II), præmis 57 og den deri nævnte retspraksis).

64 Direktiv 2004/39, som havde til formål at beskytte potentielle investorer på det tidspunkt, hvor de træffer investeringsbeslutninger, er blandt »Unionens selskabsdirektiver«, der er omhandlet i 120. betragtning til direktiv 2014/59. Sidstnævnte direktiv gør det følgelig muligt at fravige bestemmelserne i direktiv 2004/39, forudsat at anvendelsen heraf kan fratage gennemførelsen af en afviklingsprocedure sin effektive virkning eller hindre denne (jf. analogt dommen i sagen Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular II), præmis 58 og den deri nævnte retspraksis).

65 Henset til de betragtninger, der er anført i nærværende doms præmis 56-59, kan et ugyldighedssøgsmål og et erstatningsansvarssøgsmål støttet på en tilsidesættelse af de oplysningskrav, der er fastsat i direktiv 2004/39, ikke fratage gennemførelsen af en afviklingsprocedure sin effektive virkning eller hindre dennes gennemførelse, når disse søgsmål er blevet anlagt inden afviklingen.

66 Desuden skal bestemmelserne i direktiv 2014/59 fortolkes i lyset af de grundlæggende rettigheder, der er sikret ved chartret, og navnlig retten til effektive retsmidler, der er fastsat i chartrets artikel 47.

67 Det bemærkes i denne henseende, at ifølge fast retspraksis udgør den i chartrets artikel 47 sikrede ret til domstolsbeskyttelse ikke et absolut prærogativ, og udøvelsen heraf kan være genstand for restriktioner, der er begrundet i formål af almen interesse, som Unionen forfølger. Følgelig, og således som det fremgår af chartrets artikel 52, stk. 1, kan der kun indføres begrænsninger af denne grundlæggende rettighed, såfremt disse begrænsninger er nødvendige og faktisk svarer til mål af almen interesse, der forfølges, og ikke, når henses til deres formål, indebærer et uforholdsmæssigt og uantageligt indgreb i det centrale indhold af de således beskyttede rettigheder (dommen i sagen Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular II), præmis 80 og den deri nævnte retspraksis).

68 Endvidere har Domstolen allerede fastslået, at selv om det klart er af almen interesse at sikre en stærk og konsekvent beskyttelse af investorerne inden for EU, kan denne interesse således ikke i alle tilfælde anses for at gå forud for den almene interesse i at sikre det finansielle systems stabilitet (dommen i sagen Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular II), præmis 81 og den deri nævnte retspraksis).

69 Hvad angår ugyldigheds- og erstatningsansvarssøgsmål anlagt efter vedtagelsen af afviklingsafgørelsen med henblik på at opnå tilbagebetaling af de beløb, der blev betalt på tidspunktet for erhvervelsen af de pågældende kapitalinstrumenter, fremgår det i det væsentlige af den retspraksis, der følger af dommen i sagen Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular) (præmis 48-50) og dommen i sagen Banco Santander (Bankafvikling Banco Popular II) (præmis 82-84), at chartrets artikel 47, sammenholdt med dets artikel 52, stk. 1, ikke er til hinder for en fortolkning, hvorefter bestemmelserne i direktiv 2014/59 forhindrer aktionærerne i et kreditinstitut, der er under afvikling, i at anlægge sådanne søgsmål efter afviklingen.

70 Situationen for de personer, der har anlagt sådanne søgsmål inden afviklingen, adskiller sig imidlertid væsentligt fra situationen for de personer, der er nævnt i nærværende doms foregående præmis.

71 Indledningsvis, og som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 86 i forslaget til afgørelse, vil en fortolkning, hvorefter de rettigheder, der følger af ugyldigheds- og/eller erstatningsansvarssøgsmål, der er anlagt inden afviklingen, ikke udgør forpligtelser eller krav, der »er opstået« som omhandlet i artikel 53, stk. 3, og artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b), i direktiv 2014/59, som kan gøres gældende over for det kreditinstitut, der er under afvikling, og over for den enhed, der har efterfulgt det, medføre, at afviklingsafgørelsen fratager de verserende retssager deres genstand, og at disse sager skal derfor afsluttes.

72 Alvoren af indgrebet i den rettighed, der er sikret ved chartrets artikel 47, som følger af denne fortolkning, mindskes ikke af muligheden for at anlægge sag til prøvelse af afviklingsafgørelsen. Ifølge denne fortolkning ville afviklingsafgørelsen således med tilbagevirkende kraft ændre de retsforskrifter, der er relevante for afgørelsen af en sag, der allerede er blevet anlagt inden vedtagelsen af denne afgørelse, eller endog direkte ændre den retsstilling, der ligger til grund for sagen. Muligheden for at anlægge sag til prøvelse af afviklingsafgørelsen er således uden betydning for de virkninger, som denne – i dette tilfælde fra vedtagelsen heraf – har på de sager, der allerede er verserende (jf. analogt dom af 29.4.2021, Banco de Portugal m.fl., C-504/19, EU:C:2021:335, præmis 63, 65 og 66).

73 Dernæst ville en fortolkning, hvorefter de rettigheder, der følger af ugyldigheds- og/eller erstatningsansvarssøgsmål, skal have været genstand for en endelig dom inden afviklingen for at kunne gøres gældende over for det kreditinstitut, der er under afvikling, eller den enhed, der efterfulgte det, gøre spørgsmålet om, hvorvidt disse rettigheder kan gøres gældende i henhold til artikel 53, stk. 3, og artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b), i direktiv 2014/59, afhængigt af omstændigheder, som i det væsentlige ligger uden for den persons indflydelse, der har anlagt sådanne søgsmål. Varigheden af en retssag afhænger således navnlig af arbejdsbyrden for den ret, for hvilken sagen er indbragt, og af modpartens processuelle adfærd.

74 Ved at anlægge sådanne søgsmål ved de nationale domstole har denne person endvidere principielt udvist den nødvendige omhu med henblik på at opnå betaling af de krav, der følger af disse søgsmål, inden afviklingen, til forskel fra de personer, der har anlagt sådanne søgsmål efter afviklingen. Henset til grundsætningen iura vigilantibus non dormientibus prosunt kan udfaldet af søgsmål, der er anlagt før afviklingen, således ikke afhænge af, om de er blevet endeligt afgjort på tidspunktet for afviklingen.

75 Endelig fremgår det af betragtningerne i nærværende doms præmis 56-59, at de rettigheder, der følger af ugyldigheds- og/eller erstatningsansvarssøgsmål, der er anlagt inden afviklingen, til forskel fra de rettigheder, der følger af søgsmål anlagt efter afviklingen, kan tages i betragtning i forbindelse med den værdiansættelse, der er fastsat i artikel 36, stk. 1, i direktiv 2014/59, og at de følgelig ikke kan rejse tvivl om denne værdiansættelse og den afviklingsafgørelse, der er baseret herpå. En fortolkning af dette direktivs artikel 53, stk. 3, og artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b), der giver aktionærer og kreditirer mulighed for at fortsætte ugyldigheds- og/eller erstatningsansvarssøgsmål, der allerede verserer på tidspunktet for afviklingen, kan ikke bringe den finansielle stabilitet i Unionen i fare.

76 Endvidere gør en sådan fortolkning ikke et uforholdsmæssigt indgreb i de rettigheder, som eventuelle erhververe af et kreditinstitut under afvikling har, og de rettigheder, som tilkommer den enhed, der efterfølger dette institut efter afviklingen. Henset til betragtningerne i nærværende doms præmis 56-59 kan disse personer nemlig ligeledes få kendskab til dette instituts

passiver, der udgøres af de rettigheder, der følger af de ugyldigheds- og/eller erstatningsansvarssøgsmål, der er anlagt inden afviklingen, inden de fremsætter deres tilbud om at erhverve nævnte institut.

77 Henset til ovenstående betragtninger skal de forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 34, stk. 1, litra a) og b), artikel 53, stk. 1 og 3, samt artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b) og c), i direktiv 2014/59 skal fortolkes således, at disse bestemmelser ikke er til hinder for, at de rettigheder, der følger af et søgsmål om ugyldighed af en aftale om tegning af efterstillede obligationer konverteret til aktier og af et erstatningsansvarssøgsmål, der er støttet på en tilsidesættelse af de oplysningskrav, der følger af direktiv 2004/39, anses for at henhøre under kategorien af forpligtelser eller krav, der »er opstået« på tidspunktet for afviklingen af det pågældende kreditinstitut som omhandlet i artikel 53, stk. 3, og artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b), i direktiv 2014/59, når disse søgsmål er blevet anlagt forud for den samlede nedskrivning af aktierne i dette kreditinstituts selskabskapital under en afvikling.

Sagsomkostninger

78 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

Artikel 34, stk. 1, litra a) og b), artikel 53, stk. 1 og 3, samt artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b) og c), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/59/EU af 15. maj 2014 om et regelsæt for genopretning og afvikling af kreditinstitutter og investeringsselskaber og om ændring af Rådets direktiv 82/891/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/24/EF, 2002/47/EF, 2004/25/EF, 2005/56/EF, 2007/36/EF, 2011/35/EU, 2012/30/EU og 2013/36/EU samt forordning (EU) nr. 1093/2010 og (EU) nr. 648/2012

skal fortolkes således, at

disse bestemmelser ikke er til hinder for, at de rettigheder, der følger af et søgsmål om ugyldighed af en aftale om tegning af efterstillede obligationer konverteret til aktier og af et erstatningsansvarssøgsmål, der er støttet på en tilsidesættelse af de oplysningskrav, der følger af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/39/EF af 21. april 2004 om markeder for finansielle instrumenter, om ændring af Rådets direktiv 85/611/EØF, og 93/6/EØF samt Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/12/EF og om ophævelse af Rådets direktiv 93/22/EØF, anses for at henhøre under kategorien af forpligtelser eller krav, der »er opstået« på tidspunktet for afviklingen af det pågældende kreditinstitut som omhandlet i artikel 53, stk. 3, og artikel 60, stk. 2, første afsnit, litra b), i direktiv 2014/59, når disse søgsmål er blevet anlagt forud for den samlede nedskrivning af aktierne i dette kreditinstituts selskabskapital under en afvikling.

Underskrifter